

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Vragen van mevrouw A.H. de Boer en de heer S. de Vries
(ingekomen 23 augustus 2012
en antwoorden door het college verzonden op 17 september 2012)

Schriftelijke Vragen van GroenLinks over de ontsnapping van een gifwolk bij BASF

GroenLinks Utrecht maakt zich zorgen over de 'ontsnapping van een gifwolk' bij BASF in De Meern afgelopen weekend. Vandaag opende het AD/UN met een bericht waarin melding wordt gemaakt van het probleem bij BASF. Met name de bewering dat het alarmeringssysteem (of meldingsysteem) zou hebben gefaald geeft reden tot zorg zegt raadslid Steven de Vries: "Ook de onduidelijkheid over de gevolgen voor de volksgezondheid en de verschillende verklaringen die BASF en Milieukundigen hierover afleggen geven redenen tot zorg en onduidelijkheid. Daarom hebben we de volgende vragen voor het college.

Is het college bereid, gezien de mogelijke ernst van dit incident, deze vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden?

1. Is de beschrijving van de ontsnapping in het artikel conform de werkelijkheid? Zo neen, waarom niet?

Ja, met de kanttekening dat de gemeente, conform afspraken met de Provincie, wel telefonisch 24 uur bereikbaar is via de piketdienst van de Sector Publieke Diensten. De piketdienst is, in tegenstelling tot de afspraak tussen gemeente en provincie, niet door de provincie op de hoogte gebracht van het voorval.

2. Wanneer en hoe heeft de Gemeente Utrecht kennis genomen van de ontsnapping van deze gifwolk? Klopt het dat dit pas is gebeurd ná navraag door het AD/ UN?

Dinsdagmiddag 21 augustus 2012 om 13.16 uur heeft de gemeente kennis genomen van het voorval. Op dat moment vond een telefonisch overleg vanuit de gemeente plaats met BASF over de voortgang van BASF in het lopende handhavingstraject. Tijdens dit gesprek heeft BASF melding gedaan van het voorval. Op aangeven van de gemeente heeft BASF deze melding schriftelijk ingediend. Dit is gebeurd op woensdagochtend 22-8-2012 om 8.39 uur.

3. Hoe beoordeelt het college de feitelijke tekst van de melding: 'Dit is eigenlijk geen melding, maar de uitstoot is zichtbaar geweest en dus melden we het toch. Het probleem is inmiddels opgelost.'?

Conform de vergunning moet BASF bij een zichtbare pluim, zelfs al is er geen overschrijding van de wettelijke norm, direct een melding doen van het voorval bij het bevoegde gezag in deze de gemeente. In de nacht en in het weekend dient volgens afspraak contact te worden opgenomen met de Provinciale milieuklachten telefoon, die de melding dan doorgeeft naar de piket van Sector Publieke Diensten van de gemeente.

Indien inderdaad gezegd is, dat "dit eigenlijk geen melding is", dan is dat onjuist.

Op basis van onderzoek van BASF hebben aanpassingen plaatsgevonden om de kans op herhaling te verminderen.

4. Wat zegt de toon en stellingname in de melding over het urgentiegevoel bij BASF? Wat betekent dit voor mogelijke onzichtbare ontsnappingen of interne calamiteiten die niet zichtbaar zijn?

Wij beoordelen het bedrijf op naleving van de regelgeving. Bij afwijking daarvan en bij ongewone voorvallen bewerkstelligen wij, dat maatregelen worden getroffen.

5. Wat is de feitelijke inhoud geweest (in stoffen en dichtheid) van de gifwolk die ontsnapt is?

Het betreft een emissie met een vieruursgemiddelde waarde voor NOx (combinatie stikstofoxiden en stikstofdioxiden) van 82 mg/Nm3 (max. toegestaan 100 mg/Nm3) en een vieruursgemiddelde voor NH3 (ammonia) van 2mg/Nm3 (max. toegestaan 50 mg/Nm3).

6. Is er bekend waar (deeltjes uit) de wolk zijn neergedaald en is er aanleiding om ter plaatse metingen te verrichten om de bewering van BASF dat 'de gemeten concentratie schadelijk is, maar niet voor omwonenden als het direct wordt vermengt met de buitenlucht' te bevestigen dan wel te ontkrachten? Zo neen, waarom niet?

Het klopt dat NOx zich vermengt met de lucht en dat geldt ook voor NH3. Het betreffen namelijk twee gasen die niet bestaan uit neerslaande deeltjes. Een meting is daarom alleen zinvol tijdens de emissie zelf. Door het verwaaien van het gas en vermenging met de lucht is achteraf meten niet zinvol.

7. Is er reden tot zorg over gevolgen voor de volksgezondheid? Zo neen, waarom niet?

Op basis van het gemeten wettelijke vieruursgemiddelde 82 mg/Nm3 NOx, de kortstondige piek van 1090 mg NOx /Nm3 en gelet op de weersomstandigheden is er geen risico geweest voor de volksgezondheid.

8. Hoe zou het alarmeringssysteem (of meldingsysteem) onder normale omstandigheden moeten werken?

BASF meldt gedurende werkdagen bij de Sector Publieke Diensten. Buiten kantooruren moet BASF de milieuklachtenlijn van de Provincie bellen die daarop volgens vaste afspraken de piketdienst van de Sector Publieke Diensten van de gemeente moet bellen. Dit proces is beschreven en afgesproken met de Provincie. Zie bijgevoegde bijlage.

9. Kan het college inzichtelijk maken, wat er indien het alarmeringssysteem (of meldingsysteem) wél had gefunctioneerd was gebeurd met de melding?

Daar het een melding was op basis van een zichtbare pluim waarbij de wettelijke emissienorm niet werd overschreden zou het interne onderzoek van BASF verder zijn afgewacht. Daarnaast zou gevraagd zijn aan BASF of zij de meldkamer van de brandweer had geïnformeerd in verband met eventuele vragen uit de omgeving. Wanneer dit niet was gebeurd, diende zij dat alsnog te doen.

10. Wat is de precieze reden voor het falen van het alarmeringssysteem (of meldingsysteem)?

De Provincie heeft in tegenstelling tot de gemaakte afspraken niet doorgemeld naar de piketdienst van de gemeente.

11. Hoe is de inspectie op de bedrijfsvoering van BASF georganiseerd?

Jaarlijks vinden er twee integrale controles plaats. Daarnaast vindt één BRZO inspectie per jaar plaats door een inspectieteam bestaande uit de Veiligheidsregio (brandweer), de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (voormalige Arbeidsinspectie) en de Provincie (in opdracht van de gemeente).

Met de vaststelling van het Handhavingsprogramma 2011, zoals verwoord in onze brief aan beide raadscommissies van 25 januari 2011 hebben wij besloten controles in 2011 in beginsel integraal uit te voeren. De uitkomsten van de integrale controle door bouw-, milieu- en brandweerinspecteurs bij BASF van januari en februari 2011, zijn na verschillende tussenstappen en intensief overleg met het bedrijf vervat in de last onder dwangsom van 26 januari 2012. In de dwangsom is geregeld wanneer de tekortkomingen beëindigd moeten zijn. Op basis van deze last onder dwangsom vinden herhaaldelijk hercontroles plaats. Twee hercontroles (19 april en 27 juni 2012) hebben intussen plaatsgevonden. Daarbij hebben wij geconstateerd dat de tekortkomingen die binnen de gestelde begunstigingstermijn van 1 maand en van 3 maanden verholpen moesten zijn, inderdaad waren opgelost. Hercontroles voor de begunstigingstermijnen van 6, 12 18 en 24 maanden zullen nog volgen daar deze termijnen nog niet zijn verlopen.

Op 28 oktober, 2 en 3 november 2011 heeft het BRZO inspectieteam bestaande uit inspecteurs van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Veiligheidsregio (brandweer) en de Provincie namens de gemeente Utrecht een BRZO controle uitgevoerd. Toen zijn twee tekortkomingen geconstateerd. Per brief is BASF aangegeven dat deze tekortkomingen opgelost dienden te worden. Op 27 juni 2012 heeft hierop een hercontrole plaatsgevonden waarbij is geconstateerd dat de tekortkomingen waren verholpen.

12. Is de inspectie een bevoegdheid van de Gemeente Utrecht? Klopt het dat deze inspectietaak uitbesteed wordt aan de Provincie Utrecht? Waarom is hiervoor gekozen? Hoe beoordeelt de Gemeente de uitvoering hiervan in zijn algemeenheid?

Ja de gemeente is bevoegd gezag voor deze inrichting. Voor wat betreft het BRZO aspecten is de gemeente weliswaar bevoegd gezag, maar heeft de gemeente de Provincie ingehuurd voor de inspectie, omdat het wettelijk is bepaald dat de gemeente voor de BRZO inspecties een instantie inschakelt, die bevoegd is de BRZO aspect te controleren. De gemeente heeft hiervoor de Provincie ingehuurd. De gemeente toetst de output van deze inspecties. De inspecties verlopen goed en zijn goed van kwaliteit. Daarnaast is de gemeente aanwezig bij de voorbespreking met de BRZO partners zoals benoemd onder punt 11.

13. Is er sprake van inspectie op basis van meldingen en/ of rekenkundige modellen of wordt er ook daadwerkelijk geïnspecteerd op basis van metingen en/ of inspectiebezoeken? Kunt u het inspectieregime omschrijven?

Controles en BRZO inspecties vinden ter plekke plaats en nemen soms meerdere dagen in beslag. De BRZO inspecties zijn in het algemeen gericht op de procedures binnen het bedrijf. De Wet Milieubeheer controles vinden plaats op basis van constatering en het overleggen van certificaten en keuringspapieren. Het betreft hier een BRZO bedrijf en daarmee hangt samen dat in dat kader aparte controles plaatsvinden.

14. Is de ontsnapping van de gifwolk op zaterdag 18 augustus een incident, of komen dergelijke ontsnappingen vaker voor? Hoe vaak gebeurt dit?

Een NOx emissie vindt vaker plaats. In 2012 is dit de derde keer van een NOx emissie. Twee van deze emissies waren boven de toegestane normen, één bleef daaronder. In alle gevallen heeft de gemeente zich ervan vergewist, dat het bedrijf maatregelen heeft genomen om de oorzaak van het ongewone voorval op te lossen.

15. Geeft deze ontsnapping reden bij de Gemeente Utrecht (of een andere bevoegde instantie) voor het intensiveren van inspecties? Zo neen, waarom niet?

Nee, op dit moment niet. Het aantal meldingen van ongewone voorvallen en de aard daarvan zijn niet zodanig dat wij van mening zijn dat intensiever toezicht noodzakelijk is. Wel gaat de gemeente elke keer na wat de reden is geweest van het voorval en wat er aan wordt gedaan om het in de toekomst te voorkomen.